

Zelfregulatie (EF) en gedrag

Moeilijk verstaanbaar gedrag in perspectief.

1

**Antwoord
op:**

Hoe werkt het in het
brein?

Wat mag ik verwachten?

Wat betekent gedrag van
leerlingen?

Hoe kan ik er op inspelen?

---

5 meegevers en 3 A's

2

X Zelf-lijstje

Zelfregulatie

- ↓
- Zelfevaluatie
  - Zelfsturing
  - Zelfbeheersing
  - Zelfinzicht
  - Zelfreflectie
  - Zelfregulerend leren
  - Zelfmanagement (zelfmonitoring, zelfbeoordeling, zelfinstructie, zelfbekrachtiging)

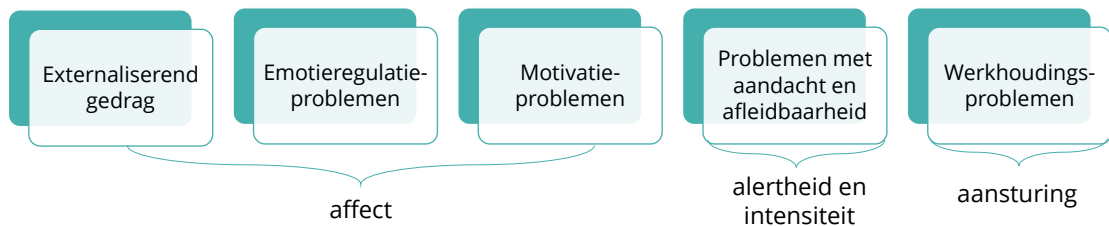
Alles heeft te maken met zelfregulatie!

En bestaat uit executieve vaardigheden

3

X Welk gedrag baart ons zorgen?

4

De rollen van de leraar

Pedagoog

Didacticus

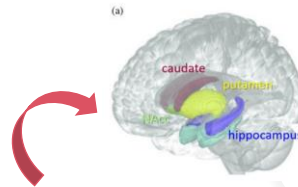
Socioloog

Ontwikkelings-
psycholoog

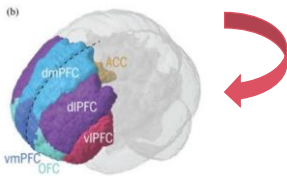

5

Meegever 1!

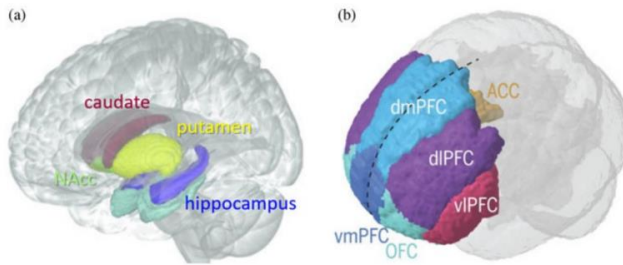

Emotionele gebieden in het brein rijpen vroeger dan gebieden die betrokken zijn bij zelfregulatie en aansturing.

6

Kijken vanuit neuropsychologisch perspectief

Figure 1. (a) Subcortical and (b) cortical neural structures implicated in emotion generation and emotion regulation. Panel a shows the nucleus accumbens (NAcc), part of the ventral striatum; the caudate nucleus and putamen, parts of the dorsal striatum; and the hippocampus, part of the septo-hippocampal system. The amygdala (not pictured) is a small neural structure positioned at the anterior (forward) face of the hippocampus. Adapted with permission from Krishnan, Watkins, and Bishop (2016). Panel b shows functional subdivisions of the prefrontal cortex, including the anterior cingulate cortex (ACC), the dorsomedial prefrontal cortex (PFC), the dorsolateral PFC, the ventrolateral PFC, the ventromedial PFC, and the orbitofrontal cortex (OFC). Adapted with permission from Carlén (2017).

7

Niet gek dat kinderen daar moeite mee hebben.

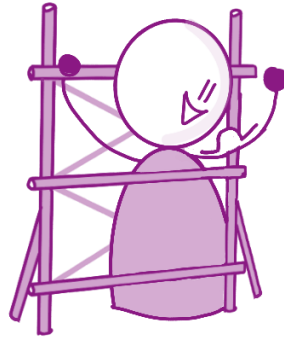

8

Meegever 2!

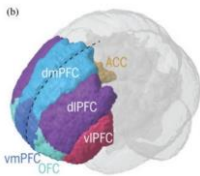
Leerlingen zijn werk in uitvoering.

(naar Jelle Jolles)

9

Aansturen Regelen Handen en voeten geven Reguleren

10

Wat zijn executieve functies?

responsinhibitie
werkgeheugen
taakinitiatie
volgehouden aandacht
emotieregulatie

organisatie
cognitieve flexibiliteit
tijdmanagement
doelgericht doorzettingsvermogen
metacognitie

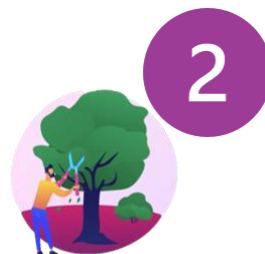
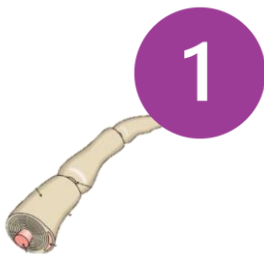
planning

11

Meegever 3!

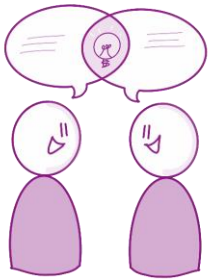
Ervaringen opdoen en fouten maken moet!

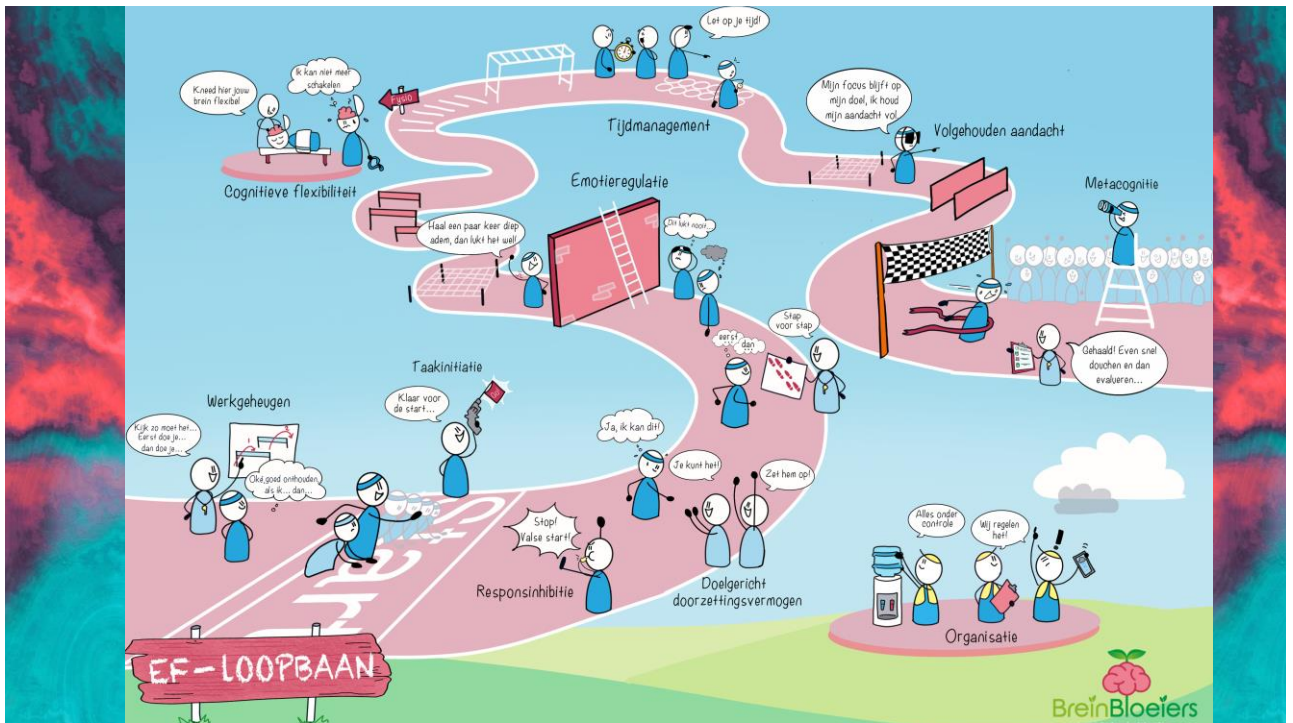
12

Meegever 4!

Gebruik zelfregulerende / EF taal

13

14

Ik zie heel veel emotie bij jou. Ren* je even kalm, zodat je weer wat meer controle krijgt over je emoties.

15

Je vindt deze taak saai, ik zie dat je daarom moeite hebt met doorzetten en volhouden. Hoe kun je 'm uitdagender maken voor jezelf?

16

Als je moeite hebt om je in te houden. Wat kun je dan doen om jezelf te helpen?

17

18

Meegever 5!

Omarm je rollen en petten

Pedagoog

Didacticus

Socioloog

Ontwikkelings-
psycholoog

Coach

Regelaar

Langspeelplaat

Politieagent

Zenmaster

19

**Moeilijk verstaanbaar gedrag
vraagt om sensitief en responsief
handelen.**

20

Hoe doe je dat?

3 A's

A → Accepteren

A → Activeren

A → Aanleren

21

Accepteren

Geduld

Tender
Love
Care

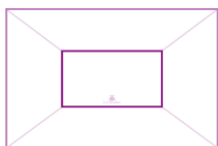
Vertrouwen

Doen wat
nodig is

22

Activeren

Activerende
werkvormen

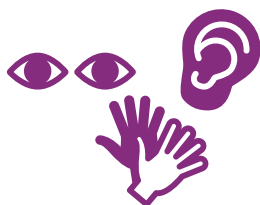
Doelgericht werken

Bewegen

23

Aanleren

Alle inputkanalen

Balans ondersteunen
en versterken

24

Affect- interventies

Maak
vertrouwd
met
regulatoren.

Spreek uit en
reflecteer
met elkaar.

Begin de dag
met een
incheck.

Gedragsdoel
van de
dag/week
gekoppeld
aan EF.

(Leren)
toepassen
van
zelfspraak.

Model
coping-
strategieën

25

**Regulatoren: time-outs/ins,
wandelen,
boosheidthermometer
Doe de schildpad en praten
over gevoelens.**

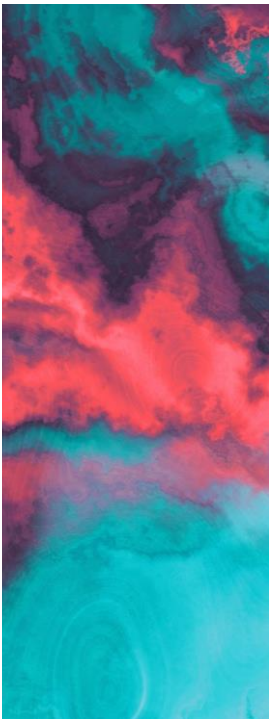
26

Als iets tegenzit, kan ik mezelf helpen me weer goed te voelen.

(emotieregulatie)

27

Interventies voor alertheid en intensiteit

Ben ik aan het werk-bel

Ademhaling/ mindfulness

Focus-oefeningen.

Beperkt prikkels en visuele afleiding

Inzet van hulpmiddelen

28

Interventies voor aansturing.

Vraag om
herhaling.

Tijds-
monitoring.

Wat doe je
eerst?-vraag.

Overzicht
aan leren
brengen.

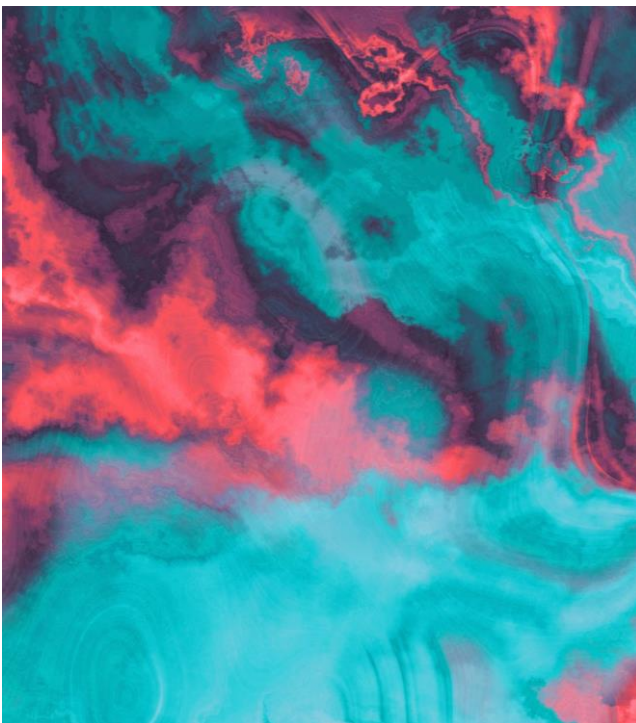

Plan (leren)
maken.

Modeling.

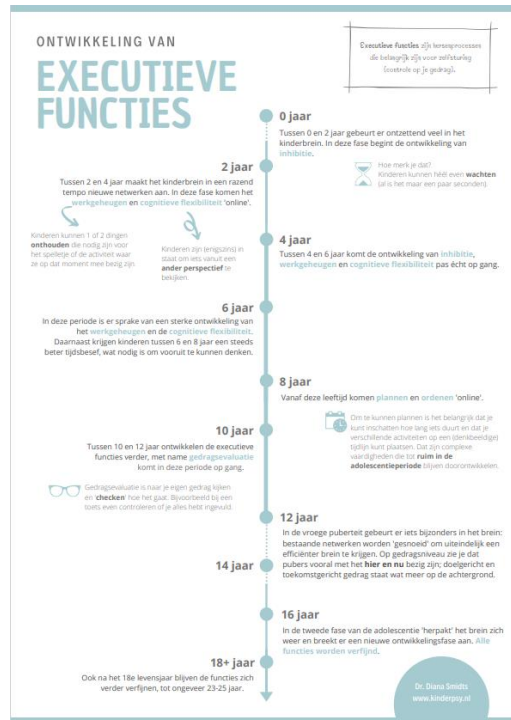
29

Vragen

Stel je vraag!

30

Te downloaden op
www.kinderpsy.nl

31

Ik kan mijn vraag voor langere tijd uitstellen.

(responsinhibitie)

Meer doelen vind je in Stimuleer de executieve functies van je leerlingen – Esther Monfils, 2024
Uitgegeven bij Instondo: [Product - Stimuleer de executieve functies van je leerlingen - Instondo B.V.](#)
(instondoboeken.nl)

32

Ik kan omgaan met veranderingen.

(cognitieve flexibiliteit en emotieregulatie)

33

Ik kan mezelf rustig krijgen.

(emotieregulatie)

34

**Ik kan me inleven in
de gevoelens van de
ander.**

(emotieregulatie en cognitieve flexibiliteit)

35

**Ik weet wat ik tegen
mezelf kan zeggen
als iets niet lukt.**

(doelgericht doorzettingsvermogen)

36

Leessuggesties

Reviews van de meeste boeken vind je op:

www.breinbloeijs.nl/boekentips/

37

Materiaal-suggesties

38